

charakterystycznym dla obszarów wiejskich jako takich, czyli niskim poziomem kapitału społecznego. Przejawia się to w słabym stopniu zorganizowania, odpływem młodych ludzi, brakiem aktywności i zaufania etc. Receptą na to mogą być działania na rzecz aktywizacji, szczególnie kobiet oraz wsparcie samoorganizacji społecznej przez tworzenie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Szansą aby się to udało jest rozwój współpracy na rzecz aktywizacji i edukacji w regionie. Tylko w ten sposób świadoma i aktywna społeczność zaakceptuje i włączy się w budowanie oferty turystycznej regionu oraz stanowić będzie jej najważniejszy element.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć służących osiągnięciu poszczególnych celów szczegółowych, w ramach których będą realizowane operacje, zwanych dalej „przedsięwzięciami”

4.1 Wizja Doliny Baryczy

Dolina Baryczy jest regionem o zintegrowanym zarządzaniu ekosystemami z dobrze chronioną przyrodą, zachowanymi tradycjami kulturowymi i gospodarką czerpiącą swe siły z natury.

Wizja rozwoju obszaru objętego LSR to pożądaný obraz przyszłości regionu, funkcjonującego według reguł gwarantujących zrównoważony rozwój. Obraz tego, co chcielibyśmy, aby zostało stworzone, lub aby się zdarzyło, czego realizacja wymaga zwykle upływu dłuższego okresu. Wizja pozwala nam na wyobrażenie, do czego ma nas prowadzić realizacja celów tej strategii.

Cele wynikają z słabych stron, jakie zostały zidentyfikowane w wyniku analizy SWOT. Znaczącą cechą słabych stron jest to, że przeszkadzają nam w osiągnięciu wizji rozwoju regionu i realizacji LSR. Dlatego zostały przyjęte cele, które pomogą nam rozwiązać te problemy. Cele powinny być konkretne i mierzalne, realistyczne, osiągalne, określone w czasie, czyli takie, o których można powiedzieć, że zostały wykonane lub nie. Cele powinniśmy osiągać w całości i w pełni za to ponosimy odpowiedzialność. Dążenie do celów powinno nas doprowadzić do realizacji wizji i satysfakcji z rozwoju Partnerstwa dla Doliny Baryczy. Przy realizacji planu opartego o zrównoważony rozwój cele muszą być zharmonizowane ze środowiskiem przyrodniczym. Granicą podejmowanych działań jest trwałość zasobów przyrodniczych. W wyniku naszych wspólnych działań ustaliliśmy, że stawiamy przed sobą realizację trzech celów ogólnych. Osiągnięcie każdego z nich realizowane poprzez kilka celów szczegółowych. Cele szczegółowe osiągniemy, przyjmując do wykonania konkretne przedsięwzięcia.

Ustaliliśmy następującą hierarchię:

4.2. Cele ogólne i szczegółowe

TURYSTYKA I WALORY PRZYRODNICZO - KULTUROWE

1. **Cel ogólny:** Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu

Cele szczegółowe:

- 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.
- 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej
- 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy
- 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel ogólny 1: Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu	Cel szczegółowy 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.	Przedsięwzięcie 1.1: „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.
	Cel szczegółowy 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej	Przedsięwzięcie 1.2: „Spotkania w naturze”- kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.
	Cel szczegółowy 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy	Przedsięwzięcie 1.3: „Znana Dolina” - promocja regionu, jego walorów oraz oferty
	Cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu	Przedsięwzięcie 1.4: „Siła w naturze”- wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych

USŁUGI I PRODUKTY LOKALNE

2. Cel ogólny: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu

Cele szczegółowe:

- 2.1 Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne,
- 2.2 Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocja usług i produktów.

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel ogólny 2: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu	Cel szczegółowy 2.1: Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne	Przedsięwzięcie 2.1: „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.
	Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocji usług i produktów	Przedsięwzięcie 2.2: „Gościnna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.

AKTYWNI MIESZKAŃCY

3. Cel ogólny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu.

Cele szczegółowe:

- 3.1 Zwiększenie aktywności i samoorganizacji mieszkańców oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców,
- 3.2 Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.

Cele ogólne	Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel ogólny 3:	Cel szczegółowy 3.1:	Przedsięwzięcie 3.1:

Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym	Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców	„Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców
	Cel szczegółowy 3.2: Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.	Przedsięwzięcie 3.2: „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi

Cele ogólne powinny zostać osiągnięte w perspektywie długofalowej, realny wydaje się horyzont czasowy do 2020 roku. **Cele szczegółowe** osiągnięte będą na koniec realizacji przedsięwzięć zapisanych w LSR, tj. do końca 2015 roku.

W ocenie zaawansowania realizacji LSR celów pomocne będą **wskaźniki realizacji celów** pozwalające opisać cele w sposób mierzalny. Aby zachować spójność dokumentu i przede wszystkim efektywność planowania strategicznego oraz realizacji LSR przedstawione niżej wskaźniki realizacji celów są tożsame z wskaźnikami **rezultatu i oddziaływania** zaplanowanymi dla przedsięwzięć:

Cele oraz wskaźniki wraz z propozycją weryfikacji wskaźników zostały zaktualizowane zgodnie z metodyką ewaluacji strategii w trybie uspołecznionym przez członków organów decyzyjnych (Zarząd, Rada LGD , Komitet LGR przyjęcie zmian Walne Zgromadzenie)z uwzględnieniem realnie wybranych projektów oraz zakładanych produktów, rezultatów i oddziaływania.

Aktualizacja celów i wskaźników przyjęta Uchwałą XIII/61/13 XIII Walnego Nadzwyczajnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Partnerstwo dla Doliny Baryczy” z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie zmian w Lokalnej Strategii Rozwoju Doliny Baryczy wybranej do realizacji w ramach PROW na lata 2007 - 2013 stanowią **Złącznik 8 do LSR**.

4.3. Uzasadnienie realizacji celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć

TURYSTYKA I WALORY PRZYRODNICZO - KULTUROWE

1. Cel ogólny: Stworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu

Uzasadnienie celu

Region Doliny Baryczy jest obecnie największym w Europie obszarem stawowym. Jak przedstawiono w diagnozie, dzięki ekstensywności prowadzonej gospodarki stawowej w regionie tym udało się zachować niezwykle cenne, także w skali europejskiej, walory przyrodnicze (obiekt Ramsarski, obszar Important Bird Area, największy w kraju Park Krajobrazowy). Dwa częściowo pokrywające się obszary Doliny Baryczy włączone zostały do europejskiego systemu Natura 2000, są to: obszar specjalnej ochrony ptaków (55,360 ha) oraz specjalny obszar ochrony siedlisk (82,026 ha). Powołanie w 2004 roku pierwszego z tych obszarów stanowiło główny impuls do podjęcia działań mających na celu powołanie Lokalnej Grupy Działania i realizacji pilotażowego Programu Leader +.

W regionie tym już od lat 90-tych zainicjowano współpracę pomiędzy administracją samorządową, społecznością lokalną a organizacjami pozarządowymi w celu wykorzystania potencjału przyrodniczego regionu jako głównego źródła dochodu dla mieszkańców regionu, głównie poprzez rozwój turystyki przyjaznej przyrodzie. Efektem tej współpracy jest min. powstanie w ramach realizowanego przez Fundację Doliny Baryczy Pilotażowego Programu Leader + szlaku konnego i kajakowego. Dzięki aktywności Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju powstał pomarańczowy szlak rowerowy Doliny Baryczy, zrealizowano działania szkoleniowe dla mieszkańców regionu i usługodawców turystycznych (min. projekt „Zielone miejsca pracy”) oraz pozyskano środki na infrastrukturę turystyczną (wieża widokowa, 3 wiaty obserwacyjne).

Ciągle duży ale niewykorzystany potencjał stanowi turystyka przyrodnicza i edukacyjna. Dolina Baryczy ze względu na wyjątkowe ptasie bogactwo ma niepowtarzalny potencjał na rozwój „bird watchingu”. Obecnie

ten typ turystyki przyciąga wielu turystów zagranicznych. Jak pokazują badania przeprowadzone na potrzeby „Planu promocji turystycznej dla Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015” pozwala to wydłużyć sezon turystyczny na okres od kwietnia do końca października¹. Rozwój „bird watchingu” wymaga szczególnie dalszej rozbudowy infrastruktury i przygotowanie kadry przewodników.

W ostatnich latach obserwujemy w regionie rozwój gospodarstw agroturystycznych, bazujących w swojej ofercie właśnie na walorach przyrodniczych. Warto wspomnieć, że usługodawcy agroturystyczni powołali również Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej w Parku Krajobrazowym Dolina Baryczy mające na celu zacieśnianie współpracy, wymianę doświadczeń oraz wspólne projekty, min. prowadzenie punktu informacji turystycznej w Miliczu, czy mapa prezentująca ofertę gospodarstw.

Warto wspomnieć również o walorach kulturowych regionu. Jak przedstawiono w diagnozie specyfiką tego obszaru jest jego nadgraniczność. Przez Dolinę Baryczy przebiegała przez wiele stuleci granica między Królestwem Polskim a Śląskiem, pozostającym we władaniu kolejno piastowskich książąt, czeskich królów, austriackich cesarzy i pruskich królów. Z czasem granica polityczna stała się także granicą etniczną między Polakami, a Niemcami, a obecnie rozdziela osiadłą ludność wielkopolską od napływowej ludności Dolnego Śląska. W okresie międzywojennym była to granica Rzeczypospolitej z Rzeszą. Elementy kultury materialnej z tamtego okresu występują jeszcze na tym obszarze, min. relikty szlabanów granicznych czy budynki straży granicznej. Wykorzystanie ich w ramach zintegrowanej oferty turystycznej wydaje się być atutem, który mógłby odróżnić ofertę turystyczną Doliny Baryczy i jednocześnie uczynić ją atrakcyjniejszą zarówno dla polskich jak i zagranicznych turystów. Wspomnieć należy, że wg dokumentu „Uwarunkowania rozwoju turystyki na Obszarze Doliny Baryczy”² w 8 gminach objętych Lokalną Strategią Rozwoju zidentyfikowano 260 obiektów architektury i budownictwa, które uznano za atrakcyjnie turystycznie. Są to: kościoły (w większości poewangelickie), klasztory, kaplice, pałace, dwory, domy mieszkalne o charakterze zabytkowym, budynki gospodarcze, budowle przemysłowe i techniczne, cmentarze rodowe, parki pałacowe i dworskie, folwarki, kolejki wąskotorowe, krzyże pokutne, rzeźby, jazy, mury obronne oraz piec chlebowy. Jednak gdy weźmiemy pod uwagę waloryzację tych obiektów wg skali punktowej w następujących kategoriach: czystość stylowa, klasa zabytku, stan techniczny, dostępność obiektu, „subiektywnie oceniona atrakcyjność turystyczna” to średnia dla gmin Doliny Baryczy wynosi 7,9 na 26 możliwych do uzyskania punktów. Jak zauważa autorka „Planu promocji turystycznej” - „Tak niski wynik potwierdza ogólne wrażenie, że pomimo iż Dolina Baryczy dysponuje zabytkami, które potencjalnie mogłyby cieszyć się wysokim zainteresowaniem, są one w wielu wypadkach zdewastowane i zaniedbane a wiele użytkowanych znajduje się w kiepskim stanie technicznym”³. Przynajmniej częściowym rozwiązaniem tego problemu mogą być zaplanowane w Lokalnej Strategii Rozwoju środki w ramach odnowy wsi czy „małych projektów”.

Pomimo rozwoju usług turystycznych widać braki zarówno w ofercie jak i działaniach związanych z tworzeniem, promocją i marketingiem produktu turystycznego tego obszaru. Poważną barierą jest brak systemu obsługi ruchu turystycznego poczynając od promocji i informacji poprzez system sprzedaży usług i monitorowania potrzeb turystów. Brak również oferty wyspecyfikowanej dla konkretnych grup turystów (np. turystyka jednodniowa, turystyka weekendowa, turyści zagraniczni, turyści niepełnosprawni, turystyka przyrodnicza).

Na te uwarunkowania i bariery rozwoju turystyki uwagę zwraca dokument „Planu promocji turystycznej dla Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015”. Dokument ten jest owocem dotychczasowej realizacji Programu Leader. Jego cele i działania zgodne są z celami i przedsięwzięciami przewidzianymi do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju. Realizacja działań w ramach Osi 4 przyczyni się również do urzeczywistnienia przynajmniej części celów i działań „Planu promocji turystycznej”.

Oba dokumenty są też zgodne, że podstawą rozwoju turystyki w Dolinie Baryczy ma być przede wszystkim **racjonalne wykorzystanie** zasobów przyrodniczych oraz **zachowanie** wielowiekowej unikalnej równowagi pomiędzy działaniami człowieka a światem przyrody. Jest to **cel nadrzędny** wszelkich działań związanych z rozwojem turystyki a pomóc temu ma choćby strefowanie ruchu turystycznego.

¹ Więcej w Juliet Golden, *Plan Promocji Turystycznej dla Obszaru Dolina Baryczy*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy), str. 36.

² Małgorzata Leśniak, *Uwarunkowania rozwoju turystyki na obszarze Doliny Baryczy*, (Wrocław 2007, PTPP „pro Natura”), str. 15

³ Golden, str.15

Spójna oferta turystyczna promowana będzie przez markę „Dolina Baryczy” oraz system promocji producentów i usługodawców „Dolina Baryczy poleca”, zgodnie z założeniami „Strategii marketingowej dla marki lokalnej Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015” o czym szczegółowiej w dalszej części dokumentu.

Opis celów szczegółowych

1.1 Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.

Produktem turystycznym, który szczególnie rozwijany był w ostatnich latach, głównie ze środków Programu Leader oraz GEFu, były szlaki turystyczne. Dotyczy to szlaku konnego, kajakowego i rowerowego szlaku „Dolina Baryczy”. Warto zwrócić uwagę, że inicjatywy te ze względu na swoją liniowość i zasięg, jak w przypadku szlaku konnego, łączą wszystkie gminy objęte Lokalną Strategią Rozwoju. Jednocześnie podczas wyznaczania szlaków kierowano się zasadą integrowania i angażowania istniejących atrakcji turystycznych i usługodawców turystycznych. Te dwa założenia - objęcie jak największej części obszaru LGD oraz integrowanie i angażowanie - realizowane będą podczas dalszego rozwijania szlaków turystycznych w Dolinie Baryczy. Za niewystarczającą uznać należy ilość i jakość infrastruktury turystycznej i towarzyszącej przy szlakach. Jej rozwój stanowić będzie jeden z priorytetów realizowanych działań. Oferty szlaków tworzyć będą pakiety przystosowane do potrzeb konkretnych grup turystów i czasu pobytu turysty w Dolinie Baryczy zgodnie z wytycznymi zapisanymi w „Planie promocji turystycznej Doliny Baryczy” oraz promowane powinny być zgodnie z „Strategią marketingową dla marki lokalnej Doliny Baryczy”. Istotnym wyznacznikiem tworzonej i rozwijanej infrastruktury turystycznej powinien być, jej nawiązujący do tradycji architektonicznych Doliny Baryczy, charakter.

1.2 Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej.

Ze względu na wysoką atrakcyjność przyrodniczą, oferta turystyczna i edukacyjna stanowi istotny element wzbogacający infrastrukturę turystyczną Doliny Baryczy. Jednak „baza służąca turystyce edukacyjnej jest dość uboga i nie wystarczająca w porównaniu z możliwościami rozwoju tego rodzaju działalności turystycznej”⁴. Na terenie Doliny Baryczy wytyczonych jest 9 ścieżek przyrodniczych. Realizacja tego celu ma przyczynić się do poszerzenia oferty turystyki edukacyjnej skierowanej głównie do grup szkolnych w ramach „zielonych szkół”. Aby oferta ta była wystarczająco bogata i atrakcyjna niezbędna jest współpraca przy jej tworzeniu istniejących w Dolinie Baryczy 23 instytucji edukacji ekologicznej oraz rozbudowa infrastruktury edukacyjnej.

Potencjał Doliny Baryczy to przede wszystkim ptasie bogactwo, które już teraz ściąga wielu turystów z zagranicy. Pomimo realizowanych od paru lat działań dalszego rozwoju, szczególnie rozbudowa specjalistycznych punktów obserwacyjnych, wymaga „bird watching” jako jeden z markowych produktów Doliny Baryczy. Poza organizacjami pozarządowymi w rozwój tej oferty turystycznej bardziej powinny włączyć się samorządy lokalne oraz usługodawcy turystyczni, np. przez dostępność w gospodarstwach agroturystycznych sprzętu i informacji niezbędnych do obserwacji ptaków. Lokalni usługodawcy widzą związek pomiędzy przyrodą o rozwojem turystyki. W badaniach ankietowych z lat 2004 i 2008 wskazali oni „atrakcyjność przyrodniczą” jako najważniejszy element oferty turystycznej Doliny Baryczy⁵.

Za „Planem Promocji Turystycznej” warto zwrócić uwagę na fakt potencjalnie dużej atrakcyjności tego rodzaju oferty dla turystów biznesowych, niepełnosprawnych czy turystów „złotego wieku”. Warto również o tych grupach odbiorców pamiętać w trakcie rozwoju innych form turystyki kwalifikowanej i edukacyjnej.

1.3 Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy.

Jednym z największych problemów rozwoju Doliny Baryczy jako obszaru turystycznego jest jego niska

⁴ Leśniak, str.36

⁵ Anna Szmigiel - Franz, *Usługodawcy z Doliny Baryczy (badania ankietowe)*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy)

rozpoznawalność. Symptomatyczne jest również, że pomimo niewątpliwego bogactwa i różnorodności przyrodniczej jest ona praktycznie nie znana jako potencjalna destynacja turystyczna z różnorodną ofertą⁶. Wynika to z faktu, że o myśleniu w kategoriach obszaru turystycznego w przypadku Doliny Baryczy można mówić od 1996 roku kiedy utworzony został Park Krajobrazowy. Dlatego działania podjęte w ramach realizacji Pilotażowego Programu Leader + uwzględniały również podjęcie wysiłków na rzecz promocji obszaru. Efektem tego jest min. powstanie loga „Dolina Baryczy” opartego na nim systemie identyfikacji wizualnej oraz stworzenie systemu promocyjnej marki lokalnej. Proponowanym hasłem promocyjnym dla Doliny Baryczy jest - „Blisko Przyrody ...Close to Nature”. Planowane kierunki i narzędzia promocji Doliny Baryczy jej walorów przyrodniczo - kulturowych oraz oferty turystycznej zapisane zostały w dokumentach „Plan promocji turystycznej dla Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015” oraz „Strategia Marketingowa dla marki lokalnej Doliny Baryczy na lata 2008 - 2015”. Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju w zakresie promocji zgodne będą z zapisami tych dwóch dokumentów.

1.4 Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu

Jednym z największych problemów Doliny Baryczy jako obszaru o wyjątkowych walorach przyrodniczych jest niska świadomość wpływu jego mieszkańców na wsparcie działań na rzecz przyrody, wzrost ekologizacji produktów lub usług. Obserwowany w regionie rozwój gospodarstw agroturystycznych, bazujących w swojej ofercie na walorach przyrodniczych, rosnący wzrost świadomości specyfiki obszaru oraz plany rozwoju oferty z uwzględnieniem wzrostu ekologizację usług są istotnym elementem rozwoju. Rozwoju przyjaznej dla środowiska oferty regionu poprzez wsparcie zarówno certyfikowanych systemem Dolina Baryczy Poleca producentów i usługodawców jak i wszystkich innych podmiotów w działaniach z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii lub też podnoszących ekologizację usług, jest istotnym elementem wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Podobnie jak wsparcie oferty skierowanej na działania na rzecz przyrody lub wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru.

1.Cel ogólny: Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel szczegółowy 1.1: Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej.	Przedsięwzięcie 1.1: „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.
Cel szczegółowy 1.2: Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej	Przedsięwzięcie 1.2: „Spotkania w naturze” - kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.
Cel szczegółowy 1.3: Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy	Przedsięwzięcie 1.3: „Znana Dolina” - promocja regionu, jego walorów oraz oferty
Cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu	Przedsięwzięcie 1.4: „Siła w naturze” - wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych

Opis przedsięwzięć.

Przedsięwzięcie 1.1 „Blisko Przyrody” - wsparcie infrastruktury turystycznej w ramach nadbaryckiego systemu szlaków.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.1** „Tworzenie i rozwijanie

⁶ więcej na temat postrzegania Doliny Baryczy w: Juliet Golden, *Strategia marketingowa dla marki lokalnej Doliny Baryczy*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy)

infrastruktury turystycznej”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą projekty, które realizować będą działania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej na obszarze Doliny Baryczy. Dotyczy to zarówno rozwoju małej infrastruktury turystycznej przy szlakach (punkty postojowe, wiaty turystyczne, kosze na śmieci, miejsca popasu dla koni, etc.) oraz inwestycje w małą infrastrukturę przy istniejących czy planowanych miejscach noclegowych, punktach informacji turystycznej, gospodarstwach agroturystycznych, etc. W ramach tego przedsięwzięcia będzie można również wytyczyć szlak turystyczny czy ścieżkę edukacyjną lub przyrodniczą, wyznakować szlak turystyczny, odnowić istniejący szlak lub ścieżkę (wraz z oznakowaniem). Wsparcie zostaną również działania związane z remontem budynków zabytkowych na cele turystyczne (np. muzea, izby regionalne).

Operacje P 1.1 „Blisko Przyrody”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie atrakcyjności turystycznej wsi, - budowa ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, ścieżek edukacyjnych, etc. - budowa infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej, - centra informacji turystycznej, - zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych na cele rekreacyjne, - zakup remont i wyposażenie obiektów zabytkowych na cele publiczne, - odnawianie, eksponowanie lub konserwacja lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci, 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie placów zabaw oraz innej publicznej infrastruktury rekreacyjnej (miejsc rekreacji) we wsiach, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie boisk sportowych oraz innej publicznej infrastruktury sportowej we wsiach, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie miejsc widokowych, wiat turystycznych, wież widokowych, - organizacja punktów informacji turystycznej w obiektach publicznych, w tym w obiektach zabytkowych, - turystyczne zagospodarowanie centrum wsi w małą infrastrukturę turystyczną, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie przystani kajakowych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie małej infrastruktury turystycznej przy zbiornikach i ciekach wodnych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie budynków przeznaczonych na wypożyczalnię rowerów oraz innego sprzętu turystycznego, - budowa, przebudowa, remont szlaków turystycznych i ścieżek tematycznych i przyrodniczych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie parkingów dla turystów,

<p>Małe projekty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych, min. na bazie obiektów zabytkowych, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym wyznaczenie i oznakowanie ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, - budowa, odbudowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie, małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, - wyposażenie obiektów pełniących funkcję turystyczne i rekreacyjne, - utworzenie lub zmodernizowanie punktów informacji turystycznej, baz informacji turystycznej oraz stron internetowych związanych z turystyką, - zachowanie lub odtworzenie, czynna ochrona, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, - odbudowa, renowacja, restauracja albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków, - remont lub wyposażenie istniejących muzeów lub innych obiektów pełniących ich funkcję, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystycznych - pieszych, rowerowych, konnych etc. - wyznaczenie i oznakowanie szlaków tematycznych - np. szlak rudy darniowej, - wyznaczenie i oznakowanie ścieżek przyrodniczych i edukacyjnych, - inwestycje związane z małą infrastrukturą turystyczną - wiaty turystyczne, wieże widokowe, miejsc postoju na szlakach turystycznych, tablice informacyjne i kierunkowe, miejsca do wypoczynku, etc. - zakup wyposażenia obiektów - np. krzesła, stoły, łóżka, sprzęt turystyczny i rekreacyjny, - organizacja punktów informacji turystycznej w obiektach publicznych, w tym w obiektach zabytkowych, - serwisy i strony WWW prezentujące szlaki turystyczne, ścieżki tematyczne, przyrodnicze i edukacyjne oraz związaną z nimi infrastrukturę, - tablice informacyjne i mała infrastruktura przy obiektach cennych przyrodniczo, - projekty związane z remontem lub wyposażeniem muzeów, izb regionalnych, prywatnych muzeów,
<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności związanej z małą infrastrukturą turystyczną - pola namiotowe, biwaki, wypożyczalnie rowerów i sprzętu, etc., - wsparcie dla firm świadczących usługi budowlano - remontowe dla podmiotów podejmujących działalność turystyczną, noclegową i gastronomiczną, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z stworzeniem oraz wyposażeniem miejsc do wypożyczania sprzętu turystycznego - wypożyczalnie rowerów, kajaków, kijków nordic walking, użyczenie koni, bryczek, etc., - projekty związane z tworzeniem terenowej infrastruktury noclegowej - pola namiotowe, biwaki, campingi domki turystyczne etc., - projekty na tworzenie i rozwój firm budowlano - remontowych, które świadczyć będą usługi dla wnioskodawców realizujących działania ze środków osi 4 Leader, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.</p>

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności związanej z małą infrastrukturą turystyczną - pola namiotowe, biwaki, wypożyczalnie roweru i sprzętu, etc., - wsparcie dla firm świadczących usługi budowlano - remontowe dla podmiotów podejmujących działalność turystyczną, noclegową i gastronomiczną, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z stworzeniem oraz wyposażeniem miejsc do wypożyczania sprzętu turystycznego - wypożyczalnie rowerów, kajaków, kijków nordic walking, użyczenie koni, bryczek, etc., - projekty związane z tworzeniem terenowej infrastruktury noclegowej - pola namiotowe, biwaki, campingi domki turystyczne etc., - projekty na tworzenie i rozwój firm budowlano - remontowych, które świadczyć będą usługi dla wnioskodawców realizujących działania ze środków osi 4 Leader, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.</p>
---	--	--

Przedsięwzięcie 1.2 - „Spotkania w Naturze” - kwalifikowana oferta turystyczna i edukacyjna.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.2** „Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać działania związane z tworzeniem czy rozszerzaniem ofert turystycznych oraz edukacyjnych. W jego ramach składane będą mogły być wnioski dotyczące, zakupu sprzętu niezbędnego do realizacji oferty (np. rowery, lornetki, kijki do nordic walking), przygotowania wydawnictw promujących oferty turystyczne, edukacyjne, programy edukacyjne, etc. Realizowane będą mogły być również szkolenia i warsztaty związane z podnoszeniem umiejętności osób, które chcą stworzyć lub podnieść umiejętności w świadczeniu konkretnej oferty.

Operacje P1.2, „Spotkania w naturze”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	-	-

Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu turystycznego, edukacyjnego, sportowego i rekreacyjnego, - wydawnictwa promujące ofertę turystyczną, edukacyjną, sportową i rekreacyjną, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej związane z realizacją ofert turystycznych i edukacyjnych, - warsztaty i szkolenia dla przewodników, - warsztaty i szkolenia dla usługodawców turystycznych, - warsztaty i szkolenia dla osób/instytucji świadczących usługi edukacyjne, - warsztaty tradycyjnych zawodów i rzemiosła, - warsztaty i szkolenia dla rolników - rolnictwo przyjazne przyrodzie, - warsztaty i szkolenia dla kadry przygotowujące do prowadzenia zajęć terenowych i w zakresie edukacji ekologicznej, - opracowanie i realizacja programów edukacyjnych, - promowanie, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, - odbudowa, renowacja, restauracja albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków związanych z prowadzeniem działań edukacyjnych, - wydawnictwa i bazy informacyjne o obiektach zabytkowych i walorach przyrodniczych, - organizacja konferencji, seminariów, sympozjów, warsztatów itp. związanych tematycznie z regionem i edukacja ekologiczną dla młodzieży szkolnej i dorosłych, - wydawnictwa i publikacje edukacyjne (materiały dydaktyczne i metodyczne), 	<ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu niezbędnego do realizacji oferty turystycznej, edukacyjnej, sportowej bądź rekreacyjnej - np. spacer nordic walking, podglądanie przyrody, zajęcia edukacyjne w terenie, wycieczki rowerowe, przejażdżki konne, etc. - przygotowanie wydawnictw dotyczących promocji i prezentacji ofert - foldery, ulotki, wizytówki, przewodniki etc. - projekty związane z uporządkowaniem i zagospodarowaniem (klomby, nasadzenia, elementy architektury krajobrazu) np. centrów wsi, terenów przyległych do infrastruktury turystycznej, sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej, - projekty dotyczące podnoszenia kompetencji, doświadczenia i umiejętności osób i instytucji realizujących oferty „spotkań w Naturze” - w tym szkolenia i warsztaty zawodowe, - oznakowanie pomników przyrody i oznaczenie miejsc cennych przyrodniczo, które stanowią elementy ofert, - projekty przybliżające tradycje architektoniczne i prezentujące obiekty zabytkowe - oferta zajęć edukacyjnych, - wydawnictwa, publikacje, bazy informacyjne dotyczące zasobów przyrodniczych oraz obiektów zabytkowych i tradycji architektonicznych, - imprezy promujące oferty realizowane w ramach „spotkań w Naturze” (np. seminaria edukacyjne, study tour dla dziennikarzy, etc.) - wydawnictwa i publikacje edukacyjne (materiały dydaktyczne i metodyczne),
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie biur podróży, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi turystyczne i rekreacyjne, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi przewodnickie, - tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi edukacyjne dla szkół, przedszkoli, grup zorganizowanych, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.</p>
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie biur podróży, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi turystyczne i rekreacyjne, - tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi przewodnickie, - tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi edukacyjne dla szkół, przedszkoli, grup zorganizowanych, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.</p>

Przedsięwzięcie 1.3 - "Znana Dolina" - promocja regionu, jego walorów oraz oferty.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.3** „Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać związane z szeroko pojętą promocją regionu Doliny Baryczy, jej walorów przyrodniczych oraz działalności związanej z realizacją osi 4 PROW. Zdobyć dofinansowanie będzie można min. na - imprezy regionalne, wydawnictwa promocyjne, albumy fotograficzne, przewodniki po regionie, udział w targach turystycznych, etc.

Operacje P 1.3 „Znana Dolina”	Preferowany zakres operacji	Proponowane możliwości do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	-	-
Małe projekty	imprezy promujące region, wydawanie folderów i innych publikacji informacyjnych i promocyjnych, udział w targach, imprezach, jarmarkach, prelekcjach, odczytach seminariach i innych tego typu wydarzeniach regionalnych, krajowych i międzynarodowych,	<ul style="list-style-type: none"> - imprezy skierowane do turystów związane z promocją Doliny Baryczy oraz jej walorów, - albumy fotograficzne, - przewodniki turystyczne, - kalendarze z zdjęciami walorów Doliny Baryczy, - filmy przyrodnicze, - foldery turystyczne, - zbiory bajek, opowieści, legend z Doliny Baryczy, - filmy i spoty promocyjne, - billboardy, - udział w targach, imprezach, jarmarkach, prelekcjach, odczytach seminariach i innych tego typu wydarzeniach regionalnych, krajowych i międzynarodowych, <p>UWAGA: projekty realizowane w ramach tego przedsięwzięcia dotyczyć powinny Doliny Baryczy jako regionu a nie poszczególnych gmin.</p>
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	-	-
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-

Przedsięwzięcie 1.4 - "Siła w naturze"- wsparcie infrastruktury i działań proekologicznych

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 1** „Tworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu” oraz w **cel szczegółowy 1.4: Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu.**

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać związane z szeroko pojętą infrastrukturą i działaniami proekologicznymi na rzecz regionu Doliny Baryczy, jej walorów przyrodniczych oraz działalności związanej z realizacją osi 4 PROW. Zdobyć dofinansowanie będzie można min. na rozwój oferty i działań służących podnoszeniu świadomości proekologicznej, promocji postaw i rozwiązań proekologicznych, tj. wydawnictwa, przewodniki rozwoju,

infrastruktura organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowymi, zagospodarowanie przestrzeni publicznej, remont połączony z modernizacją lub wyposażenie istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów w zakresie rozwiązań proekologicznych lub służących podniesieniu świadomości mieszkańców, budowę, odbudowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażanie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne w szczególności w zakresie wykorzystującym alternatywne źródła energii lub proekologiczne rozwiązania, prowadzenie badań nad obszarem w zakresie wsparcia i promocji proekologicznych rozwiązań, wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem działalności rolniczej.

Operacje P1.4 "Siła w naturze"-	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> -podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców wsi, -zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych na cele rekreacyjne, -zakup remont i wyposażenie obiektów zabytkowych na cele publiczne, -remont lub modernizacje obiektów pełniących funkcje publiczne z wykorzystaniem proekologicznych rozwiązań i ich promocja 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie placów zabaw oraz innej publicznej infrastruktury rekreacyjnej (miejsc rekreacji) w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych, - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie miejsc widokowych, wiat turystycznych, wież widokowych, w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych, - modernizacja, termomodernizacja świetlic i innych obiektów pełniących funkcje publiczne połączona z promocją proekologicznych rozwiązań.
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym promocja proekologicznych rozwiązań, - budowa, odbudowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie, małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w szczególności w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych - zachowanie lub odtworzenie, czynna ochrona, zabezpieczenie i oznakowanie cennego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych - remont połączony z modernizacją, zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposażanie obiektów pełniących funkcje turystyczne i rekreacyjne w szczególności w zakresie wykorzystującym alternatywne źródła energii lub proekologiczne rozwiązania, - prowadzenie badań nad obszarem w zakresie wsparcia i promocji proekologicznych rozwiązań, wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej, w tym polegającej na wynajmie pokoi w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem działalności rolniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - zakup sprzętu i wyposażenia służącego podniesieniu ekologizacji produktów i usług -przygotowanie wydawnictw dotyczących promocji i prezentacji specyfiki oferty obszaru przyrodniczej oraz działań służących zachowaniu specyfiki obszaru - projekty związane z uporządkowaniem i zagospodarowaniem (klomby, nasadzenia, elementy architektury krajobrazu) np. centrów wsi, terenów przyległych do infrastruktury turystycznej, sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych - projekty dotyczące podnoszenia kompetencji, doświadczenia i umiejętności osób i instytucji realizujących oferty „Siła w Naturze” - w tym szkolenia i warsztaty, - warsztaty i szkolenia oraz realizacja ofert z zakresu czynnej ochrony przyrody, np. wykaszanie trzcinowisk, - imprezy promujące oferty realizowane w ramach „Siła w Naturze” (np. seminaria edukacyjne, study tour dla dziennikarzy, etc.) - wydawnictwa i publikacje ekologiczne (materiały dydaktyczne i metodyczne),

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych z pobytem bazujących na proekologicznych rozwiązaniach,	- tworzenie i rozwijanie firm realizujących usługi służące propagowaniu proekologicznych rozwiązań - remont, modernizacja obiektów w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- rozwój ofert turystycznych i edukacyjnych oraz związanych z pobytem bazujących na proekologicznych rozwiązaniach,	- tworzenie i rozwijanie oferty bazującej na proekologicznych rozwiązaniach - remont, modernizacja obiektów w szczególności z zastosowaniem rozwiązań proekologicznych UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.

USŁUGI I PRODUKTY LOKALNE

2. Cel główny: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu

Uzasadnienie celu

Tworzenie obszaru turystycznego to nie tylko rozwój szlaków i promocja, niezbędne jest również realizacja działań mająca na celu tworzenie nowej bazy usługowej i gastronomicznej oraz podnoszenie jakości istniejącej obecnie. Według danych Dolina Baryczy oferuje 2633 miejsca noclegowe w 62 obiektach co stanowi zaledwie 4,5% całościowej oferty zakwaterowania na Dolnym Śląsku⁷. Za atut należy uznać, że są to w przeważającej mierze obiekty małe co z uwagi na profil turystyczny powinno być specjalnością Doliny Baryczy. Brak jednak jest systemu standaryzacji jakości usług. Osobnym problemem jest mała liczba i duże zróżnicowanie w ofercie gospodarstw agroturystycznych. Szczególnie odczuwalny jest brak gospodarstw ekoturystycznych co świetnie współgrałoby z przyrodniczym bogactwem obszaru i dałoby rolnikom nowy impuls do rozwoju gospodarstw rolnych. Podkreślić jednak trzeba, że w ostatnich latach widać wzrost inwestycji hotelowych i agroturystycznych. Powołując się na ankiety przeprowadzone pośród usługodawców w 2008r. dotyczące min. sezonowości ruchu turystycznego warto zwrócić uwagę, że o początku sezonu turystycznego można mówić już w kwietniu kiedy miesięczne obłożenie zaczyna przekraczać 50%. Szczyt sezonu to maj - sierpień kiedy obłożenie oscyluje wokół 90%, żeby w październiku spaść znów do 50%. Podkreślić trzeba również, że obłożenie nawet w najgorszych dla usługodawców miesiącach nie spada poniżej 30% o dotyczy to jedynie 3 miesięcy (styczeń, luty, listopad). Uznać więc należy, że w momencie rozwoju oferty turystycznej i promocji wzrośnie również liczba turystów odwiedzających Dolinę Baryczy, niezbędne jest więc podniesienie ilości i jakości miejsc noclegowych.

Niestety gorzej wygląda sytuacja jeśli chodzi o bazę gastronomiczną obszaru. W dokumencie z 2006r. „Program rozwoju turystyki dla Doliny Baryczy - uwarunkowania” doliczono się 67 obiektów gastronomicznych⁸. Jednak: „Generalnie baza ta jest bardzo uboga, mało zróżnicowana w strukturze; przeważają bary, zasadniczo niewiele jest obiektów wyższych kategorii. W kontekście rozwoju turystyki należy podjąć kroki dla rozszerzenia liczby i zakresu oferowanych [...] usług.”⁹ Szczególnie brak jest miejsc oferujących potrawy przygotowane z miejscowych produktów lokalnych, które też przecież powinny stać się częścią markowej oferty turystycznej Doliny Baryczy. A że potencjał takiej oferty jest duży pokazują dotychczasowe prace z producentami lokalnymi czego zwieńczeniem był I konkurs na produkty certyfikowane w ramach systemu „Dolina Baryczy poleca”.

Relatywnie najstabilniej wygląda sytuacja jeśli chodzi o rozwój innych usług turystycznych i okołoturystycznych. Można jedynie wspomnieć o istniejących 2 wypożyczalniach kajaków, centrum Edukacyjno - Turystyczno - Sportowym w Krośnicach, które prowadzi wypożyczalnię rowerów, lornetek i

⁷ dane z: Golden, *Plan Promocji...*, str. 17

⁸ Marta Góralewicz, Izabela Gruszka, Marcin Gruszka, *Program rozwoju turystyki dla Doliny Baryczy - uwarunkowania*, (Wrocław 2006, Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju)

⁹ Leśniak, str. 28

sprzętu sportowego oraz o udostępnianiu przez część agroturystów rowerów. Brak jest takich obiektów jak np. hotele dla koni, przechowalnie sprzętu turystycznego, wypożyczalnie sprzętu turystycznego (np. rowery), warsztaty naprawy sprzętu turystycznego etc. Na obszarze mało jest również punktów informacji turystycznej (IT), obecnie tylko 3. Jednak dobrym znakiem jest, że gminy planują otwarcie 4 kolejnych. Ważne by ich oferta była z sieciowana.

Działania związane z realizacją nowych i podnoszeniem jakości istniejącej infrastruktury wsparte będą również podnoszeniem jakości samych usług i kwalifikacji usługodawców w umiejętnościach i kompetencjach niezbędnych do podniesienia atrakcyjności i wyjątkowości oferty turystycznej Doliny Baryczy.

Docelowo efektem realizacji tego celu ma być również wejście wszystkich, lub zdecydowanej większości, usługodawców w system marki lokalnej i objęcie ich certyfikatami w ramach systemu „Dolina Baryczy poleca”. Ponieważ wiąże się to z dodatkowymi nakładami na prowadzoną działalność w ramach wdrażania LSR preferowane będą inwestycje, które w swoich budżetach przewidywać będą również koszty przystosowania do systemu marki, ewentualnie posiadać będą plan osiągnięcia wymogów systemu certyfikacji do 2015 roku.

Opis celów szczegółowych

2.1 Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne.

Dolina Baryczy obok istniejącego potencjału przyrodniczego, dysponuje rozwijającą się turystyką aktywną oraz bazą usługowo-gastronomiczną. Jednym z działań niezbędnych do rozwoju Doliny Baryczy jako regionu turystycznego jest zintegrowanie istniejących usługodawców z producentami w jedną spójną ofertę turystyczną. Oferta to powinna obejmować kilka produktów o wysokiej jakości i rozpoznawalnej marce. Dotychczasowe działania w tym zakresie pokazały, że największą potrzebą jest wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej oraz brak środków inwestycyjnych na rozwój usług i produktów lokalnych. Jak pokazały przeprowadzone w 2008 roku badania pośród producentów i usługodawców widzą oni dużą szansę rozwoju swojej działalności poprzez wzajemne powiązanie swoich ofert¹⁰. Dla rozwoju wspólnych działań usługodawców i producentów wykorzystać należy aktywność związaną z rozwojem marki Doliny Baryczy oraz systemem certyfikowania „Dolina Baryczy poleca”. Fundacja Doliny Baryczy, która jest opiekunem marki oraz odpowiedzialna jest za certyfikowanie producentów i usługodawców powinna stać się również platformą współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy nimi. Praktycznie początkowo dotyczyć to może wymiany doświadczeń związanych z wejściem w system marki i certyfikacji oraz organizowania wspólnych wydarzeń promocyjnych, imprez (np. „Dni Karpia”), udziału w krajowych i zagranicznych targach, tworzenia wspólnej oferty turystycznej etc.

2.2 Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększania dochodów producentów i usługodawców oraz promocji usług i produktów.

Rozwój sektora usług i produktów lokalnych wymaga nie tylko wsparcia w postaci rozbudowy nowej infrastruktury czy wsparcia kapitałowego. Jak zauważają sami producenci i usługodawcy rozwój ich oferty wymaga również podniesienia kwalifikacji, w tym kwalifikacji językowych, dotyczących marketingu i zarządzania, prowadzenia działalności gospodarczej, promocji oferty etc. Wraz z rozwojem oferty turystycznej regionu i zwiększeniem ilości turystów odwiedzających Dolinę Baryczy liczyć można na zainteresowanie mieszkańców tworzeniem nowych miejsc pracy w sektorze usług i produktów lokalnych (agro i ekoturystyka, gastronomia korzystająca z lokalnego bogactwa smaku, usługi przewodnickie, wypożyczalnie sprzętu, rękodzieło, pamiątki lokalne etc.). Lokalnej Grupie Działania zależeć będzie, żeby podnoszenie kwalifikacji, wiedzy i umiejętności tych osób było na wysokim poziomie i realizowane zgodnie ze strategicznymi kierunkami działań LGD. W związku z tym, wszystkie „zewnątrzne” programy szkoleniowe dla usługodawców i producentów konsultowane powinny być z LGD.

¹⁰ Anna Szmigiel - Franz, *Badania wśród producentów w Dolinie Baryczy*, (Milicz 2008, Fundacja Doliny Baryczy), str.

Wyrażane w ankietach zainteresowanie producentów i usługodawców wzajemną współpracą uznać należy za działanie w dobrym kierunku, jednak nie wystarczające. Deklaratywność ta często nie przeradza się w praktykę. Uwarunkowań tego zjawiska jest wiele, wspomnieć można by o małym doświadczeniu wspólnych działań czy pochtnięciu codzienną pracą i brakiem czasu na organizowanie takiej współpracy. Dla rozwoju wspólnych działań usługodawców i producentów wykorzystać należy doświadczeń związanych z rozwojem marki Doliny Baryczy oraz systemem certyfikowania „Dolina Baryczy poleca”.

2. Cel ogólny: Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu

Cele szczegółowe	Przedsięwzięcia
Cel szczegółowy 2.1: Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne	Przedsięwzięcie 2.1: „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.
Cel szczegółowy 2.2: Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców, oraz promocji usług i produktów	Przedsięwzięcie 2.2: „Gościnna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.

Opis przedsięwzięć:

Przedsięwzięcie 2.1- „Dolina Baryczy Poleca” - wsparcie certyfikowanych producentów i usługodawców.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 2** „Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu” oraz w **cel szczegółowy 2.1** „Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, których wnioskodawcą będą producenci i usługodawcy posiadający certyfikat „Dolina Baryczy Poleca” lub działania, które mają ich bezpośrednio wspierać.

Operacje P.2.1 Dolina Baryczy Poleca	Preferowany zakres projektów	Proponowane możliwości do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	- centrum promocji „markowych” i certyfikowanych produktów i usług lokalnych,	- otwarcie miejsca ekspozycji i promocji certyfikowanych produktów i usług, centrum promocji może funkcjonować w połączeniu z punktem informacji turystycznej,

Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia i warsztaty dla producentów i usługodawców z systemu marki i certyfikacji, - rozwój lokalnych produktów i usług spełniających wymogi marki i systemu certyfikacji, - wydawnictwa i imprezy promujące produkty markowe i certyfikowane, - promocja lokalnej przedsiębiorczości producentów posiadających certyfikat, - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych z certyfikatem, - promocja certyfikowanych produktów i usług lokalnych, w tym organizacja imprez promujących, - budowa, adaptacja lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży certyfikowanych produktów lub usług lokalnych oraz tradycyjnego wyrobu certyfikowanych produktów lokalnych, - badanie rynku certyfikowanych produktów i usług lokalnych, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej producentów i usługodawców w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”, 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla producentów i usługodawców, którzy będą się starać o uzyskanie certyfikatu „Dolina Baryczy Poleca” w danej edycji konkursowej, - szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje i umiejętności certyfikowanych producentów i usługodawców (dotyczące bezpośrednio wytwarzanego produktu lub usługi a także umiejętności promocyjnych, biznesowych, językowych, przepisów prawa, dystrybucji, etc.), - katalogi produktów i usług (ulotki, foldery), - kalendarze promujące producentów i usługodawców, - pocztówki z producentami i usługodawcami, - książki kucharskie, - „dni otwarte” u usługodawców i producentów, - organizacja jarmarków produktów i usług „Dolina Baryczy Poleca”, - zakup sprzętu wystawienniczego i do prezentacji certyfikowanych produktów i usług, - udział usługodawców i producentów w wydarzeniach promocyjnych, jarmarkach, targach, etc. poza obszarem LGD, - otwieranie punktów sprzedaży certyfikowanych produktów i usług, - budowa, adaptacja i wyposażenie miejsc z przeznaczeniem do tradycyjnego wyrobu certyfikowanych produktów, - panele słoneczne, małe elektrownie wiatrowe oraz inne odnawialne źródła energii służące do poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej producentów i usługodawców w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”,
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwój produktów i usług spełniających wymogi systemu certyfikacji „Dolina Baryczy poleca”, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie działalności producenckiej i usługowej przez producentów i usługodawców z certyfikatami „Dolina Baryczy Poleca”, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy, wnioskodawcą może być mikroprzedsiębiorstwo, które na moment składania wniosku posiada certyfikat „Dolina Baryczy Poleca”.</p>
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwój produktów i usług spełniających wymogi marki „Dolina Baryczy” oraz systemu certyfikacji „Dolina Baryczy poleca”, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i rozwijanie działalności producenckiej i usługowej przez producentów i usługodawców z certyfikatami „Dolina Baryczy Poleca”, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego, wnioskodawcą może być rolnik lub domownik, który na moment składania wniosku posiada certyfikat „Dolina Baryczy Poleca”.</p>

Przedsięwzięcie 2.2 - „Gościnna Dolina” - wyposażenie, podnoszenie jakości oraz rozwój kwalifikacji bazy gastronomicznej, usługowej oraz producentów lokalnych z Doliny Baryczy nieobjętych systemem „Dolina Baryczy Poleca”.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 2** „Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu” oraz w **cel szczegółowy 2.2** „Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców , oraz promocji usług i produktów”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, których wnioskodawcą będą producenci i usługodawcy, którzy nie posiadający certyfikatu „Dolina Baryczy Poleca” lub projekty ich wspierające. W ramach tego przedsięwzięcia wsparcie uzyskają również mieszkańcy i przedsiębiorcy z obszaru, którzy chcieliby np. otworzyć gospodarstwo agroturystyczne, pensjonat lub doposażyć istniejące miejsca noclegowe. Wsparty zostanie również rozwój usług na obszarach wiejskich.

Operacje P2.2, „Gościnna Dolina”	Preferowany zakres projektów	Proponowane możliwości realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	- miejsca do ekspozycji lokalnych produktów,	- otwarcie miejsca ekspozycji i promocji produktów i usług lokalnych, które nie są objęte systemem „Dolina Baryczy Poleca”, centrum promocji może funkcjonować w połączeniu z centrum promocji certyfikowanych produktów i usług oraz punktem informacji turystycznej,
Małe projekty	- szkolenia i warsztaty dotyczące obsługi ruchu turystycznego, prowadzenia działalności gospodarczej i usługowej na obszarach wiejskich, rozszerzające zakres usług związanych z turystyką, - szkolenia i warsztaty rękodzielnictwa i tradycyjnych zawodów, - szkolenia językowe, - wsparcie tworzenia produktów i usług bazujących na lokalnych zasobach, - wsparcie promocji lokalnej wytwórczości, tradycyjnych zawodów i rzemiosła, - zachowanie tradycyjnej architektury regionu i lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, - organizacja imprez promujących produkty i usługi lokalne, - promocja lokalnej przedsiębiorczości, - udział w targach i konkursach produktów lub usług lokalnych, - promocja produktów lub usług lokalnych, w tym organizacja imprez promujących, - budowa, adaptacja lub wyposażenie niemieszkalnych obiektów budowlanych wykorzystywanych do prowadzenia sprzedaży produktów lub usług lokalnych oraz tradycyjnego wyrobu produktów lokalnych, - badanie rynku produktów lub usług lokalnych, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej,	- szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje i umiejętności producentów i usługodawców z poza systemu „Dolina Baryczy Poleca”, (dotyczące bezpośrednio wytwarzanego produktu lub usługi a także umiejętności promocyjnych, językowych, biznesowych, przepisów prawa, dystrybucji, etc.), - katalogi produktów i usług (ulotki, foldery), - kalendarze promujące producentów i usługodawców, - pocztówki z producentami i usługodawcami, - książki kucharskie, - „dni otwarte” u usługodawców i producentów, - organizacja jarmarków produktów i usług, - zakup sprzętu wystawienniczego i do prezentacji produktów i usług, - udział usługodawców i producentów w wydarzeniach promocyjnych, jarmarkach, targach, etc. poza obszarem LGD, - otwieranie punktów sprzedaży produktów i usług, - budowa, adaptacja i wyposażenie miejsc z przeznaczeniem do tradycyjnego wyrobu certyfikowanych produktów, - panele słoneczne, małe elektrownie wiatrowe oraz inne odnawialne źródła energii służące do poprawienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej producentów i usługodawców w ramach systemu „Dolina Baryczy Poleca”,

<p>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój działalności na bazie lokalnych zasobów i wynikających z potrzeb regionu, - rozwój agro i ekoturystyki, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, - usługi dla ludności, - magazynowanie lub przechowywanie towarów, - rękodzielnictwo i rzemiosło, - przetwórstwo rolno - spożywcze, - rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne, - sprzedaż hurtowa i detaliczna, - robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z tworzeniem lub rozbudową miejsc noclegowych na obszarach wiejskich - hotele, pensjonaty, prywatne kwatery, etc., - projekty związane z tworzeniem lub rozbudową bazy gastronomicznej na obszarach wiejskich - restauracje, punkty gastronomiczne, usługi cateringowe, etc., - projekty związane z tworzeniem lub rozwojem usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa - wypożyczanie sprzętu rolnego, wykonywanie prac zleconych, etc. - projekty związane z tworzeniem i rozwojem usług dla ludności - rachunkowość i doradztwo, usługi informatyczne, sprzedaż hurtowa i detaliczna, fryzjerstwo, usługi kosmetyczne, sklepy, agencje pocztowe, warsztaty samochodowe, roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne, etc., - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się rękodzielnictwem oraz rzemiosłem artystycznym - kowalstwo, pamiątki regionalne, wyplatanie koszy, hafciarstwo, etc. - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem rolno - spożywczym, <p>UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.</p>
<p>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój działalności na bazie lokalnych zasobów i wynikających z potrzeb regionu, - rozwój agro i ekoturystyki, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym w obiektach zabytkowych i charakterystycznych dla regionu, - rozwój usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem w oparciu o walory kulturowo - przyrodnicze, - usługi dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, - usługi dla ludności, - magazynowanie lub przechowywanie towarów, - rękodzielnictwo i rzemiosło, - przetwórstwo rolno - spożywcze, - rachunkowość, doradztwo lub usługi informatyczne, - sprzedaż hurtowa i detaliczna, - robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - projekty związane z tworzeniem lub rozbudową gospodarstw agroturystycznych, - projekty związane z świadczeniem usług gastronomicznych w gospodarstwie agroturystycznym, - projekty związane z tworzeniem lub rozwojem usług dla gospodarstw rolnych i leśnictwa - wypożyczanie sprzętu rolnego, wykonywanie prac zleconych, etc. - projekty związane z tworzeniem i rozwojem usług dla ludności - rachunkowość i doradztwo, usługi informatyczne, sprzedaż hurtowa i detaliczna, fryzjerstwo, usługi kosmetyczne, sklepy, agencje pocztowe, warsztaty samochodowe, roboty i usługi budowlane oraz instalacyjne, etc., - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się rękodzielnictwem oraz rzemiosłem artystycznym - kowalstwo, pamiątki regionalne, wyplatanie koszy, hafciarstwo, etc. - tworzenie i rozwijanie mikroprzedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem rolno - spożywczym, <p>UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.</p>

AKTYWNI MIESZKAŃCY**3. Cel główny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu****Uzasadnienie celu**

Mieszkańcy Doliny Baryczy tworzą zbiorowość społeczną o zróżnicowanej strukturze będącej efektem zmian społecznych jakie dokonywały się na tym obszarze przez wiele dziesięcioleci. Jej rysem charakterystycznym jest trudność w zdefiniowaniu własnej tożsamości, w dolnośląskiej części zamieszkuje ludność, która w większości osiedliła się na tych terenach po zakończeniu II wojny światowej. W tak krótkim okresie czasu trudno jest wytworzyć spójną tożsamość regionalną, nie mówiąc już o odtworzeniu przedwojennej tradycji. W przypadku mieszkańców wielkopolskiej części Doliny Baryczy można natomiast mówić o ciągłości tożsamości regionalnej. Charakterystyczne jest to, że różnice te widać w bezpośrednich kontaktach z mieszkańcami obu części obszaru, w ich znajomości historii regionu a także dbaniu o swój region. Na zjawiska powyższe nałożył się także mechanizm ogólnosystemowy polegający na wycofaniu się państwa (administracji rządowej) z dotychczasowego modelu polityki społecznej. Generuje to negatywne zjawiska społeczne takie jak ubóstwo, bezrobocie, problemy rodzinne, nadużywanie alkoholu, zaburzenia w stosunkach międzyludzkich, przestępczość. Prowadzi to w efekcie do izolacji i zachwiania poprawnego działania struktur społecznych, w tym społeczności lokalnych. W kontekście rozwoju Doliny Baryczy jako obszaru turystycznego pamiętać należy, że jednym z najważniejszych elementów będzie akceptacja mieszkańców i włączenie społeczności lokalnej do realizacji tej wizji. Aktywna, świadoma swoich kwalifikacji i umiejętności, akceptująca rozwój turystyki ograniczony wymaganiami ochrony przyrody, przyjazna dla turystów i budująca ofertę turystyczną regionu społeczność lokalna tworzyć będzie ważny element jego wizerunku i tożsamości. Jako narzędzie aktywizacji, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności oraz edukacji przez całe życie wykorzystać można doświadczenia realizowanych parę lat temu przez Dolnośląską Fundację Ekorozwoju kursów dla kobiet wiejskich w ramach Programu Szkół Ludowych.

Istotnym problemem społecznym jest niedostateczny poziom osiągnięcia przez nią takiego poziomu integracji i aktywności aby była ona zdolna do samodzielnego rozwiązywania wielu istotnych problemów społecznych. W regionie działają organizacje społeczne ale nie zawsze reprezentują one pożądaną poziom uczestnictwa w lokalnym życiu publicznym, wyrażający się niskim wskaźnikiem udziału w wyborach i działaniach lokalnych. Choć na przestrzeni ostatnich lat, na przykładzie Programu „Działaj Lokalnie” widać wzrost zainteresowania organizacji społecznych zdobywaniem dotacji na realizację celów społecznych, także organizacji z obszarów wiejskich Partnerstwa. Jednocześnie mamy dość liczną grupę aktywnych liderów lokalnych, którzy wymagają wsparcia swojej działalności, choćby przez pomoc i doradztwo w zakładaniu i funkcjonowaniu organizacji pozarządowych.

Brak jest również wystarczającej ilości wiejskich centrów aktywności lokalnej - miejsc, w których społeczność lokalna mogłaby się spotykać, planować i realizować wspólne działania. Szczególnie istotne wydaje się znalezienie nowego pomysłu na wieś, jej rozwój i możliwości zarabiania we współczesnej gospodarce. Dobrym przykładem łączącym aktywizację mieszkańców ich współpracę z zdobywaniem nowych kwalifikacji i dodatkowego źródła dochodu jest tzw. „wioska tematyczna”. Wioska tematyczna to wieś, która znalazła swoją specjalizację aby na niej zarabiać i dzięki niej wyróżniać się i rozwijać. W wykorzystaniu tego pomysłu możemy czerpać z doświadczeń Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju i realizowanym przez nią działaniom w Dolinie Baryczy, min. w projekcie „Wioski z pomysłem”.

W celu zachowania walorów przyrodniczych regionu, na których głównie budowana jest oferta turystyczna, podjąć należy współpracę z instytucjami edukacji ekologicznej, których zadaniem będzie edukacja i aktywizacja turystów i mieszkańców regionu na rzecz zachowania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu.

Opis celów szczegółowych**3.1 Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców.**

Realizacja tego celu opiera się na zorganizowanym wsparciu lokalnej aktywności organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i liderów lokalnych. Pomoc ta skierowana będzie głównie do podmiotów z obszarów wiejskich LGD. Działania będą odpowiedzią na problemy związane z słabo rozwiniętym sektorem organizacji pozarządowych i braku systemowego wsparcia ze strony gmin i

powiatu aktywności mieszkańców. Bez rozwoju kapitału społecznego niemożliwe będzie zbudowanie społeczeństwa obywatelskiego zdolnego do aktywnego i twórczego włączenia się w zrównoważony rozwój regionu. Lokalna Grupa Działania odpowiedzialna będzie za utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej, który wspierać będzie tworzenie nowych i istniejące organizacje pozarządowe i aktywne grupy nieformalne. Wsparcie to polegać będzie na głównie realizacji animacji i szkoleń dla lokalnych liderów, animatorów i organizacji pozarządowych oraz pomocy doradczej przy zakładaniu wsi tematycznych, nowych organizacji i doradztwa w zakresie pisania wniosków o dofinansowanie. Realizowane będą również działania ukazujące mieszkańcom i instytucją lokalnym możliwości i korzyści z rozwoju ekonomii społecznej, w tym min. spółdzielni socjalnych. Wynikiem tych działań ma być efektywniejsze wykorzystanie środków przez organizacje pozarządowe i grupy nieformalne na pozostałe przedsięwzięcia przewidziane w LSR.

Rozwijanie społeczności lokalnej to nie tylko wsparcie dla działalności organizacji pozarządowych. Niezbędne są działania aktywizacyjne i edukacyjne skierowane do grup, które nie uczestniczą już w edukacji formalnej oraz grup wykluczonych. Budowanie pozytywnego wizerunku Doliny Baryczy jako obszaru turystycznego wymaga włączenia tych grup w świadomy i aktywny udział w zrównoważonym rozwoju regionu. Nie uda się to bez wyciągnięcia grup wykluczonych ze sfery marginalizacji społecznej. Szczególnie istotne to jest dla kobiet wiejskich, które z jednej strony są inspiratorem działań na wsi a z drugiej strony ograniczone są tradycyjnym postrzeganiem roli kobiety w życiu rodzinnym. Dlatego drugim ważnym zadaniem Centrum Aktywności przy LGD będzie stworzenie i realizacja takiego programu edukacyjno - aktywizacyjnego, który czynnie włączy grupy wykluczone w życie regionu i pokaże im możliwości wynikające z rozwoju oferty turystycznej i usługowo - produktowej regionu. Korzystać będziemy z doświadczeń realizowanych już we wcześniejszych latach działań, min. z doświadczeń Szkoły Ludowej dla kobiet zainicjowanej przez Dolnośląską Fundację Ekorozwoju.

3.2 Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców..

Jak podkreślano już wielokrotnie Dolina Baryczy posiada unikatowe w skali Europy walory przyrodnicze. Możliwość rozwoju turystyki w regionie w sposób bezpośredni związana jest ze stanem i jakością tych walorów, a także zachowaniem i odtworzeniem kulturowego dziedzictwa materialnego. Niezbędne jest więc podjęcie działań umożliwiających stworzenie infrastruktury/ budowa nowej lub doposażenie świetlic służących zarówno mieszkańcom, ale też turystom, związanych z ukazaniem walorów przyrodniczych i kulturowych, korzyści i sposobów ich zachowania i odtworzenia. Dla skutecznej realizacji tych założeń niezbędna jest współpraca pomiędzy istniejącymi ośrodkami, instytucjami i osobami prywatnymi oraz ich doposażenie oraz rozwój ścieżek edukacyjnych i dydaktycznych.

W kontekście zintegrowanego rozwoju niezbędna jest również współpraca podmiotów zajmujących się tą problematyką. Mogłoby być to zadanie LGD, który dzięki aktywności na tym polu mógłby przełamać trudności i bariery wynikające z transgraniczności obszaru i odpowiedzialny byłby za integrację działań na całym obszarze Doliny Baryczy oraz współpracę z innymi LGD. Istotna jest wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w budowaniu i rozwijaniu infrastruktury, w oparciu o walory architektoniczne, kulturowe i przyrodnicze.

3.Cel ogólny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu

<i>Cele szczegółowe</i>	<i>Przedsięwzięcia</i>
Cel szczegółowy 3.1 Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców	Przedsięwzięcie 3.1 - „Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców.
Cel szczegółowy 3.2 Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców.	Przedsięwzięcie 3.2 - „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi.

Opis przedsięwzięć

Przedsięwzięcie 3.1 - „Aktywna Dolina” - rozwijanie świadomości i aktywności mieszkańców.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 3** „Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym” oraz w **cel szczegółowy 3.1** „Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców”.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, które w swoich założeniach nastawione będą na wsparcia lokalnej aktywności - czy to poprzez szkolenia dla lokalnych liderów, czy imprezy promujące lokalną aktywność. W jego ramach powstanie również Centrum Aktywności Lokalnej z oddziałami - miejsce oferujące całonocne wsparcie dla lokalnych organizacji i grup nieformalnych.

Operacje P.3.1 „Aktywna Dolina”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	- Centrum Aktywności Lokalnej i jego oddziały,	- stworzenie na wsiach Centrum Aktywności Lokalnej - czyli miejsc z publicznym dostępem do Internetu, w których lokalni liderzy, przedstawiciele NGO będą mogli otrzymać fachową pomoc dotyczącą działalności społecznej. W miejscach tych organizowane powinny być również szkolenia i warsztaty dla lokalnych liderów, organizacji oraz grup nieformalnych,
Małe projekty	- szkolenia i warsztaty dla liderów lokalnych, kobiet wiejskich, grup nieformalnych i organizacji pozarządowych, - wsparcie organizacji wydarzeń promujących aktywność i ekonomię społeczną, - wsparcie organizacji i grup nieformalnych, które kultywują miejscową tradycję, obrzędy i zwyczaje, język regionalny i gwarę, tradycyjne zawody i rzemiosła, - promocja i organizacja lokalnej twórczości kulturalnej lub aktywnego trybu życia, z wyłączeniem remontu i budowy budynków mieszkalnych,	- szkolenia i warsztaty podnoszące umiejętności i kompetencje w działalności społecznej lokalnych liderów (autoprezentacja, promocja, negocjacje, etc.), - szkolenia i warsztaty podnoszące umiejętności i kompetencje w zarządzaniu organizacją (planowanie i pozyskiwanie środków, przepisy prawne, źródła finansowania etc.), - lokalne targi aktywności społecznej prezentujące dokonania organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i liderów lokalnych, - organizowanie dla lokalnej społeczności szkoleń i warsztatów związanych z lokalną tradycją, obrzędami, zwyczajami, gwarą, tradycyjnymi zawodami i rzemiosłem, - szkolenia i warsztaty dotyczące budowania specjalizacji wsi w ramach „wiosek tematycznych”, - imprezy promujące ideę oraz „wsie tematyczne” z Doliny Baryczy,
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	- usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,	- tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, UWAGA: każdy projekt musi generować przynajmniej 1 miejsce pracy.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	- usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych,	- tworzenie i rozwijanie firm świadczących usługi doradcze, rachunkowość i usługi informatyczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, UWAGA: każdy projekt musi być realizowany na bazie gospodarstwa rolnego.

Przedsięwzięcie 3.2 „Pomysł na wieś” - wsparcie infrastruktury baryckich wsi.

Przedsięwzięcie to wpisuje się w **cel ogólny 3 „Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu. Wzrost uczestnictwa organizacji w życiu społecznym”** oraz w **cel szczegółowy 3.2 „Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców”**.

Opis przedsięwzięcia

W ramach tego przedsięwzięcia dofinansowanie będą mogły uzyskać projekty, które w swoich założeniach nastawione będą na rozwój oraz poprawę stanu infrastruktury społecznej w baryckich wsiach. Dotyczy to budowy nowych świetlic oraz miejsc spełniających ich funkcję oraz remonty istniejących budynków, zakup sprzętu i wyposażenia, etc.

Operacje P.3.2 „Pomysł na wieś”	Preferowany zakres operacji	Propozycje możliwych do realizacji typy projektów
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> - budowa, remonty i doposażenie świetlic wiejskich oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, - rozwój funkcji społeczno - kulturowych, - kształtowanie przestrzeni publicznej, - zakup remont i wyposażenie obiektów zabytkowych na cele publiczne, 	<ul style="list-style-type: none"> - budowa świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - remont istniejących świetlic oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - zakup sprzętu i wyposażenia świetlic wiejskich w sprzęt służący realizacji celów społecznych i pasji mieszkańców, - zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - budowa wiat - miejsc spotkań i wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców,
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> - udostępnienie na potrzeby społeczności wiejskiej urządzeń i sprzętu, w tym komputerowego z dostępem do internetu, - remont połączony z modernizacją lub wyposażeniem istniejących świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, oraz zagospodarowanie terenu przylegającego do tych obiektów, - odbudowa, renowacja, restauracja albo remont lub oznakowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ewidencją zabytków spełniających funkcję społeczne, - zagospodarowanie przestrzeni publicznej z wyłączeniem dróg, - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej i społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie w sołectwach, przy świetlicach wiejskich, miejsc z publicznym dostępem do Internetu, - remont istniejących świetlic oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - zakup sprzętu i wyposażenia świetlic wiejskich w sprzęt służący realizacji celów społecznych i pasji mieszkańców, - zagospodarowanie terenu wokół świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję, - budowa wiat - miejsc spotkań i wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców, - zagospodarowanie miejsc o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców (nasadzenia, zadrzewienia, elementy architektury krajobrazu), - wyposażenie świetlic wiejskich oraz innych obiektów pełniących ich funkcję w panele słoneczne oraz inne źródła energii odnawialnej,
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	-	-
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	-	-

5. Misja LGD

Jesteśmy liderem reprezentującym mieszkańców Doliny Baryczy, których chcemy wspierać w dążeniu do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w oparciu o poszanowanie naszej lokalnej przedsiębiorczości, tradycji, kultury i trwałe zachowanie wysokich wartości przyrodniczo-krajobrazowych regionu. Realizację wspólnych celów opieramy o wzajemne zaufanie i partnerską współpracę pomiędzy samorządami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i aktywnymi grupami mieszkańców.

6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

Wykazana w podsumowaniu diagnozy specyfika obszaru LGD dotyczyła elementów z 3 kategorii:

1. turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych,
2. usług i produktów lokalnych,
3. aktywności mieszkańców.

Określona specyfika obszaru, związane z nią problemy zidentyfikowane w analizie SWOT oraz opisane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich cele dla Programu Leader stanowiły punkt wyjścia do pracy nad celami dla LSR.

W oparciu o pierwszą kategorię realizowane będą: **cel ogólny 1** „Stworzenie spójnej oferty turystycznej w oparciu o racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu”, a także **cel szczegółowy 1.1** „Tworzenie i rozwijanie infrastruktury turystycznej”, **cel szczegółowy 1.2** „Tworzenie, rozwijanie i wsparcie oferty turystycznej i edukacyjnej”, **cel szczegółowy 1.3** „Promocja walorów przyrodniczo-kulturowych oraz oferty turystycznej Doliny Baryczy” oraz **cel szczegółowy 1.4** „Wsparcie na rzecz rozwoju przyjaznej środowisku oferty regionu”

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- zachowania walorów przyrodniczych obszaru,
- rozwoju oferty szlaków turystycznych,
- rozwoju oferty usług turystycznych, gastronomicznych, przewodnickich etc.
- promocji obszaru Baryczy.
- **promocji i wsparciu przyjaznej środowisku proekologicznej oferty regionu.**

W oparciu o drugą kategorię realizowane będą: **cel ogólny 2** „Różnicowanie działalności gospodarczej i rolniczej w powiązaniu ze spójną ofertą turystyczną regionu”, a także **cel szczegółowy 2.1** „Stworzenie i promocja markowej oferty regionu Doliny Baryczy łączącej usługi i produkty lokalne”, **cel szczegółowy 2.2** „Wsparcie i współpraca w tworzeniu nowych miejsc pracy na rzecz zwiększenia dochodów producentów i usługodawców , oraz promocji usług i produktów”

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- tworzenia nowych mikroprzedsiębiorstw i miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- wzrostu dochodów gospodarstw rolnych,
- tworzenie oferty turystycznej integrującej usługi i produkty lokalne,
- wsparcie rozwoju systemu „Dolina Baryczy poleca”.

W oparciu o trzecią kategorię realizowane będą: **cel ogólny 3** „Aktywizacja mieszkańców na rzecz poprawienia swojej sytuacji i rozwoju regionu”, a także **cel szczegółowy 3.1** „Zwiększenie aktywności i samoorganizacji oraz podniesienie świadomości i umiejętności mieszkańców”, **cel szczegółowy 3.2** „Rozwijanie infrastruktury służącej wsparciu aktywności mieszkańców”

Realizacja tych celów przyczyni się do:

- zwiększenia ilości organizacji pozarządowych,
- podniesienie poziomu aktywności i samodzielności społecznej mieszkańców, a szczególnie kobiet,

- powstawania i rozwoju wsi tematycznych,
- podniesienie poziomu oferty edukacyjnej i współpracy ośrodków edukacyjnych.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Podejście zintegrowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju rozpatrywać można na trzech poziomach:

- zintegrowania celów, przedsięwzięć i operacji tak aby wzajemnie się uzupełniały i na siebie oddziaływały dając efekt synergii,
- związków między różnymi podmiotami i aktorami lokalnymi w realizacji przedsięwzięć tak aby przedstawiciele z wszystkich sektorów byli zaangażowani w realizację operacji w ramach przedsięwzięć,
- oparcie realizacji przedsięwzięć o lokalne zasoby, tożsamość, wartości i specyfikę obszaru,

Mówiąc o zintegrowanym podejściu w ramach celów przedsięwzięć i operacji zwrócić uwagę należy na **proces planowania strategicznego** przeprowadzony podczas przygotowania LSR dla obszaru Doliny Baryczy. Planowanie to, opierało się na specyfice obszaru wykazanej w diagnozie oraz pracy warsztatowej z przedstawicielami społeczności lokalnej reprezentującej sektor publiczny, gospodarczy i społeczny. Takie przeprowadzenie procesu zapewnia, że w jego ramach uwzględnione zostały **najważniejsze cele** dla społeczności lokalnej. Cele te zgodnie z założeniami Programu Leader dotyczą obszarów wiejskich i sposobów na rozwiązywanie ich problemów. Zaplanowane w ramach LSR **przedsięwzięcia** mają charakter zintegrowany ponieważ zakładają rozwiązywanie głównych zdefiniowanych dla obszaru problemów w sferze turystyki, usług i produktów lokalnych oraz aktywności mieszkańców. Przedsięwzięcia powinny wzajemnie się uzupełniać w trakcie realizacji, np. rozwój turystyki w regionie ma generować powstawanie nowych miejsc pracy, rozwój systemu „Dolina Baryczy Poleca” zwiększyć dochody rolników ale również stanowić element oferty promocyjnej i turystycznej, podnoszenie poziomu edukacji i aktywności mieszkańców obszaru przyczyni się również do tworzenia nowych miejsc pracy. Przy planowaniu zakresu **operacji** w ramach przedsięwzięć również kierowano się ich zintegrowaniem i wzajemnym oddziaływaniem.

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w ramach LSR dla Doliny Baryczy przewidują zaangażowanie podmiotów reprezentujących sektor publiczny, gospodarczy i społeczny. Przykładowo przedsięwzięcia związane z rozwojem turystycznym regionu angażują jednocześnie gminy (budowa małej infrastruktury turystycznej), rolników (gospodarstwa agroturystyczne), mikroprzedsiębiorców i osoby myślące o założeniu działalności gospodarczej (usługi turystyczne, baza noclegowa i gastronomiczna) oraz organizacje pozarządowe (organizacja imprez promujących ofertę i walory regionu). Podobna zasada wzajemnego uzupełniania się przedstawicieli trzech sektorów w realizacji zadań przewidziana została w pozostałych przedsięwzięciach.

Realizacja przewidzianych w strategii przedsięwzięć oparta będzie o lokalne, zasoby, tożsamość, wartości i specyfikę obszaru. Dotyczy to zarówno zadań w ramach rozwoju turystyki i usług oraz produktów lokalnych, które szczególnie oparte będą na lokalnych walorach przyrodniczych, a także historycznych, tradycji kulturowej czy tradycji kulinarnej. Z kolei działania związane z kapitałem społecznym rozwiązywać będą lokalne problemy związane z niską aktywnością społeczną.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Uzasadnienie podejścia innowacyjnego rozpatrzmy w kontekście 3 grup celów i przedsięwzięć zaplanowanych w strategii, tj.: turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych, usług i produktów lokalnych, aktywności mieszkańców.

W kontekście **turystyki i walorów przyrodniczo - kulturowych** za innowacyjne uznać należy:

- tworzenie produktu turystycznego pod wspólną marką „Dolina Baryczy”,
- stworzenie zintegrowanej oferty szlaków turystycznych (piesze, konne, rowerowe, kajakowe),
- partnerską współpracę 3 sektorów na rzecz rozwoju oferty turystycznej,
- wspólną promocję oferty turystycznej pod marką „Dolina Baryczy”,

- wykorzystanie nowych narzędzi w promocji (np. portal internetowy, karta regionalna),

Planowany rozwój zintegrowanej oferty turystycznej w oparciu o sieć szlaków będzie kontynuacją działań rozpoczętych przez Fundację Doliny Baryczy ze środków Pilotażowego Programu Leader +. Innowacyjne, również w skali kraju, jest realizowanie tych działań pod wspólnym logiem „Dolina Baryczy”. Podkreślić należy „obszarowe” podejście do promocji regionu. Zgodnie z zapisami „Planu promocji Turystycznej dla Doliny Baryczy” promocja wizerunkowa opierać będzie się na hasle „Blisko przyrody... Close to Nature” wykorzystując unikatowy potencjał przyrodniczy obszaru. W skali kraju trudno znaleźć równie zaawansowane działania związane z strategicznym i marketingowym podejściem do rozwoju oferty turystycznej i działań promocyjnych obszaru.

W kontekście **usług i produktów lokalnych** za innowacyjne uznać należy:

- wsparcie rozwoju systemu „Dolina Baryczy Poleca”,
- tworzenie oferty turystycznej integrującej usługi i produkty lokalne,
- kompleksowe wsparcie dla podmiotów prowadzących i chcących rozpocząć działalność na obszarach wiejskich (doradztwo, szkolenia etc.),

Zapoczątkowany w ramach realizacji Pilotażowego Programu Leader+ system marki oraz certyfikacji „Dolina Baryczy poleca” wsparty będzie również w ramach LSR. System ten ze względu na stopień zaawansowania we wdrażaniu (rozwiązania prawne, realizacja pierwszego konkursu) jest najbardziej zaawansowaną, co najmniej w skali Dolnego Śląska, marką lokalną. Pierwsza edycja konkursu dotyczyła jedynie produktów lokalnych. W kolejnych latach ogłaszane będą konkursy na certyfikację zarówno produktów jak i usług lokalnych. LGD wspierać będzie Fundację Doliny Baryczy, prawnego opiekuna systemu certyfikacji, w promocji wśród mieszkańców obszaru idei marki lokalnej oraz wspierać będzie realizację konkursów.

W kontekście **aktywności społecznej** za innowacyjne uznać należy:

- stworzenie Centrum Aktywności Wiejskiej, które w sposób całościowy zorganizuje wsparcie dla formalnych i nieformalnych grup społecznych z obszaru,
- realizacja szkoleń dla liderów i animatorów lokalnych,
- podejście do odnowy wsi zgodnie z ideą „wsi tematycznej”.

Na obszarze Doliny Baryczy, dzięki wsparciu Dolnośląskiej Fundacji Ekorozwoju, zainicjowane zostały działania związane z tworzeniem „wsi tematycznych”. LGD korzystając z tych doświadczeń kontynuować chce aktywność z zakresu odnowy wsi zgodnie z ideą „wsi tematycznej”. Idea ta pojawiła się w Polsce dzięki Wacławowi Idziakowi, który w latach 90tych poprzedniego wieku zainicjował tworzenie takich wsi w Zachodniopomorskim. Jest więc to nowe podejście do rozwoju obszarów wiejskich, w sposób innowacyjny pomagające wsi zmierzyć się z wyzwaniami współczesnego świata. A jednym z jego nurtów są tworzone w Dolinie Baryczy „wioski z pomysłem”.

Innowacyjne będą również działania Centrum Aktywności Lokalnej, które mają na celu pobudzić aktywność społeczną oraz wesprzeć lokalne organizacje pozarządowe, grupy nieformalne i lokalnych liderów. Celem tych działań będzie podniesienie samoorganizacji i zwiększenie ilości organizacji i grup nieformalnych oraz włączenie mieszkańców w tworzenie przyjaznego dla turystów wizerunku obszaru. LGD do osiągnięcia tych celów wykorzystywać będzie również narzędzia ekonomii społecznej.

Ponadto, innowacyjność stanowić będzie istotne kryterium wyboru operacji do realizacji w ramach przedsięwzięć.

9. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, procedury wyboru operacji przez LGD, procedury rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji w ramach działania „wdrażanie LSR”, kryteriów, na podstawie których jest oceniana zgodność operacji z LSR oraz kryteriów wyboru operacji, a także procedury zmiany tych kryteriów.

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu LGD, opracowano następujący **zestaw procedur**:

1. procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR;